

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a členov senátu JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Štefana Šatku v právnej veci žalobcu: **B. – T., A., K.**, zastúpeného advokátom JUDr. P. B., ul. O., X., proti žalovanému: **S. a. s.**, so sídlom **B., S.**, zastúpeného Mgr. M. T., bytom H., X., **o určenie zániku záložného práva k nehnuteľnosti**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 16 Cb 372/98-262 zo dňa 14. septembra 2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 16 Cb 372/98-262 zo dňa 14. septembra 2004 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupu trovy dovolacieho konania v sume 663, 87 Eur.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd, ako súd prvostupňový určil, že záložné právo zriadené na nehnuteľnosti žalobcu – Športovej haly č. 2382 v katastrálnom území K., zapísané na LV č. X. na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 29. júna 1993 na zabezpečenie úveru podľa úverovej zmluvy č. 2153497-539/0900359-9 číslo zmluvy 34293, ktoré boli vložené do katastra nehnuteľnosti

dňa 30. júna 1993 pod číslom V., zaniklo. Zároveň žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 43 356 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že sa žalobca domáhal určenia zániku záložného práva. Zmluvou o zriadení záložného práva z 29. júna 1993 sa žalobca zaviazal zriadiť záložné právo k svojim nehnuteľnostiam na zabezpečenie úveru, ktorý mal byť poskytnutý ŠK S. K. na investičný rozvoj vo výške 25 000 000 Sk. Zo strany žalobcu malo ísť o zaistenie záväzku v prospech tretieho subjektu – športového klubu.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázať, že žalovaný ako veriteľ a Športový klub S. K. ako dlžník uzatvorili úverovú zmluvu č. 090035-9, v ktorej v článku I bol stanovený účel, na ktorý sa má úver poskytnúť, a to na investičný rozvoj. Z úverovej zmluvy, ale ani z notárskej zápisnice, ktorú uzatvoril žalobca s firmou R. s. r. o. na kúpu nehnuteľnosti a nájom tej istej nehnuteľnosti nevyplýva, že veriteľ podľa úverovej zmluvy poskytne peňažné prostriedky na kúpu konkrétnej nehnuteľnosti. Neobstalo ani tvrdenie žalovaného, že finančné prostriedky poskytol na základe kúpnej zmluvy na kúpu nehnuteľnosti, pretože túto kúpnu zmluvu uzavreli úverový dlžník a spoločnosť R. spol. s r. o., a nie úverový dlžník a fyzická osoba V. R.. Z dokladu na čl. 78 vyplýva, že dňa 30. júna 1993 boli poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 25 000 000 Sk v prospech účtu fyzickej osoby V. R.. V. R. však nebol účastníkom kúpnej zmluvy na kúpu nehnuteľnosti a ani v úverovej zmluve nebolo dohodnuté, že peňažný ústav poskytne úverové prostriedky na kúpu nehnuteľnosti, a že tieto poukáže fyzickej osobe V. R..

Žalovaný si teda nesplnil svoj záväzok z úverovej zmluvy, pretože úverovému dlžníkovi neposkytol peňažné prostriedky dohodnuté v úverovej zmluve, ale poskytol ich inej osobe – V. R.. Plnenie v prospech tejto osoby nebolo dohodnuté v úverovej zmluve a plnenie v prospech tejto osoby nevyplýva ani z uzavretej kúpnej zmluvy N 128/93, Nz 126/93 z 18. júna 1993, ktorú uzavreli spoločnosť R. spol. s r. o. ako predávajúci a Športový klub S. K. ako kupujúci. Vzhľadom k tomu, že žalovaný neposkytol peňažné prostriedky úverovému dlžníkovi, tomuto nevznikla povinnosť vrátiť peňažné prostriedky, nevznikol mu záväzok na vrátenie úveru. Tento záväzok nemôže vzniknúť ani v budúcnosti, pretože medzičasom došlo k zániku úverovej zmluvy, a to odstúpením žalovaného zo dňa 23. júna 1996.

V predmetnej veci úverovému dlžníkovi neboli poskytnuté peňažné prostriedky, preto mu nevznikla povinnosť vrátiť dlh, keďže z úverovej zmluvy nemá žiadny záväzok úverový dlžník, nemôže mať záväzok ani záložný dlžník, nakoľko ide o akcesorický právny vzťah, preto povinnosť zo záložnej zmluvy zanikla (§ 151g OZ v znení v čase vzniku právneho úkonu).

Súd navrhované dôkazy – vypočutie svedkov nevykonal, pretože svedkovia V. R. a JUDr. F. už boli vypočutí, otázka čerpania úveru podľa názoru súdu prvého stupňa vyplýva z listinných dôkazov, a pokiaľ ide o otázku prevzatia dlhu, podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR k prevzatiu dlhu nedošlo, a preto prvostupňový súd nepovažoval za potrebné s touto otázkou sa ďalej zaoberať.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie. Namietal, že vykonanými dôkazmi bolo riadne preukázané, že žalovaný si pri poskytovaní úveru splnil svoje povinnosti a úver riadne poskytol v súlade s účelom zmluvy úverovému dlžníkovi. Ďalej podľa jeho názoru bolo preukázané, že úver bol poskytovaný v súvislosti s kúpnuou zmluvou N 28/93, Nz 126/9 a peňažné prostriedky boli prevedené na účet uvedený v tejto kúpnej zmluve. Žalovaný teda riadne poskytol úver a úverový dlžník čerpal peňažné prostriedky spôsobom podľa úverovej zmluvy a ostatných zmluvných dokumentov a rokovaní a dohôd účastníkov úverového obchodu. Ako konštatoval prvostupňový súd, a napokon, ako bolo aj preukázané z vykonaných dôkazov veriteľ – žalovaný nedal súhlas na prevzatie dlhu osobou odlišnou od úverového dlžníka. Z uvedeného dôvodu preto nie sú naplnené zákonné podmienky zániku zabezpečenia dlhu poskytnutého tretími osobami v zmysle § 532 Občianskeho zákonníka tak, ako sa toho dožadoval žalobca v tomto súdnom spore. Preto navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zmietnuť.

Odvolací súd po preskúmaní predmetného rozhodnutia dospel na rozdiel od súdu prvého stupňa k záveru, že úverový dlžník riadne čerpal úver a peňažné prostriedky z úveru boli prevedené v súlade s účelom úveru a na účet dohodnutý úverovým dlžníkom ako kupujúcim a predávajúcim v kúpnej zmluve N 128/93, Nz 126/93. Žalovaný poskytol peňažné prostriedky úverovému dlžníkovi a tomu vznikla povinnosť tieto peňažné prostriedky žalovanému vrátiť, teda vznikol mu záväzok na vrátenie úveru. V danom prípade, k zmene v dlžníka nedošlo, a teda zabezpečenie dlhu poskytnutého žalobcom trvá naďalej, a preto rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol (sp. zn. 1 Obo 142/2005).

Zároveň pripustil zámenu na strane žalovaného s poukazom na splnenie podmienok ustanovenia § 92 ods. 2, 3 O. s. p. a v konaní pokračoval so spoločnosťou G. F., a. s., B.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie a žiadal napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu SR zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, vychádzajúc jednoznačne z iného skutkového stavu ako súd prvého stupňa. Súd prvého stupňa na základe ním vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaný ako veriteľ si nesplnil svoj záväzok z úverovej zmluvy. Peňažné prostriedky z úverovej zmluvy poskytol tretej osobe V. R.. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa bez doplnenia alebo opakovaného dokazovania dospel k záveru, že úverový dlžník riadne čerpal úver a peňažné prostriedky z úveru boli prevedené v súlade s účelom úveru. Tento postup odvolacieho súdu je však v rozpore s ust. § 220 O. s. p., ktorý tvrdil, že súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Za správne zistený skutkový stav v zmysle ust. § 220 ods. 1 O. s. p. je potrebné považovať ten skutkový stav, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa a uviedol ho v odôvodnení svojho rozsudku. Ak odvolací súd sa s takýmto skutkovým stavom nestotožňuje, potom podľa tohto ustanovenia rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť nemôže. Do úvahy by prichádzal postup podľa ust. § 220 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd môže zmeniť vtedy, ak dokazovanie v odvolacom konaní je doplnené. Odvolací súd však v danom prípade dokazovanie, vykonané súdom prvého stupňa, nedoplnil.

Ďalej odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou platnosti a účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo 7. decembra 2005, uzavretou medzi S. a. s., B. a G. F., a. s., B. Odvolací súd akceptoval vstup nového účastníka do konania na strane žalovaného bez tohto, aby skúmal, či nastala právna skutočnosť prevodu práva, o ktorých sa koná, a či táto skutočnosť nastala platne.

Ďalej odvolací súd sa nevysporiadal s tvrdením dovolateľa, že pokiaľ pohľadávka vôbec vznikla, došlo k jej zániku, a to zánikom subjektu úverového dlžníka – ŠK S. K., a to na základe uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 K 38/97-55 zo dňa 13. septembra 2004, ktorým bol zrušený konkurz na majetok úpadcu. Keďže zanikol subjekt, voči ktorému existovala pohľadávka, nebolo

možné ani platne postúpiť pohľadávku v zmysle § 525 OZ. Z uvedených dôvodov dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom právny názor vyslovený v rozsudku dovolacieho súdu je pre odvolací súd záväzný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O. s. p.), po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie otázky zániku záložného práva zriadené na nehnuteľnosti žalobcu – Športovej haly č. 2382 v katastrálnom území K., zapísané na LV X., na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 29. 06. 1993 na zabezpečenie úveru podľa úverovej zmluvy č. 2153497-539/0900359-9, číslo zmluvy 34293.

V priebehu odvolacieho konania podaním zo dňa 14. 06. 2006 obchodná spoločnosť G. F., a. s., T., B., IČO: X., požiadala o zámenu účastníka konania v zmysle uzavretej zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 07. 12. 2006, ktorou postúpil žalovaný – S. a. s., svoju pohľadávku vplývajúcu z úverovej zmluvy č. 2153497-539/090035-9 zo dňa 29. 06. 1993 voči dlžníkovi – Športový klub S. K. na postupníka G. F., a. s. Zároveň vyslovil súhlas so vstupom do konania na strane žalovaného v zmysle ust. § 92 ods. 3 O. s. p.

Odvolací súd uznesením sp. zn. 1Obo/39/2008 zo dňa 16. 12. 2009 zámenu účastníkov nepripustil v zmysle predloženého návrhu, pretože nenastala právna skutočnosť prevodu práva, o ktorom sa koná v zmysle ust. § 92 ods. 2 O. s. p. a v konaní pokračoval s pôvodne označeným právnym subjektom – S. a. s., so sídlom B..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p.

Z obsahu spisu a z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že v žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti – Športovej haly č. 2382, postavenej na parcele č. X., kat. úz. J. obce K. – Juh zapísanej na liste vlastníctva číslo X.. Predmetom záložnej zmluvy č. 342 92 zo dňa 29. júna 1993, ktorú uzavrel záložný veriteľ (žalovaný) a záložca (žalobca) bolo zriadenie záložného práva k uvedenej nehnuteľnosti, ktorá mala zabezpečiť

splnenie záväzku úverového dlžníka – Š. K., so sídlom v Košiciach, z úverovej zmluvy č. 2153497-539/090035-9 zo dňa 29. 06. 1993.

V spornom prípade nedošlo k vzniku záväzkového právneho vzťahu z tejto zmluvy. Žalovaný neposkytol úverovému dlžníkovi úver v sume 25 000 000 Sk v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok (čl. II zmluvy – čerpanie úveru) a ust. § 497 OBZ. Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že finančné prostriedky boli poskytnuté fyzickej osobe – V. R., a to poukázaním na jeho účet vedený u veriteľa pod č. 8000352-539, čo vyplýva z dokladu založenom na čl. 78 .

Žalovaný nepredložil však žiadny relevantný dôkaz o tom, že bol oprávnený poskytnúť dohodnuté finančné prostriedky z úveru tretej osobe. Táto skutočnosť nevyplýva ani z uzavretej kúpnej zmluvy N 128/93, Nz 126/93 z 18. 06. 1993, ktorú uzavrela obchodná spoločnosť R., spol. s r. o., M. ako predávajúci so Športovým klubom S. K. ako kupujúcim. Zmluva neurčovala, že úver môže byť použitý na úhradu kúpnej ceny nehnuteľnosti. Spôsob čerpania úveru v zmysle ust. § 502 ods. 2 OBZ nebol dohodnutý. Taktiež neboli splnené zákonné podmienky pre zmenu v subjektoch záväzku podľa § 531 ods. 1 OZ (prevzatie dlhu) a § 532 OZ. Žalobca nedal súhlas na zmenu v osobe dlžníka (privatívna intercesia).

Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušujúcom uznesení sp. zn. 6 Obo 291/2002 vyslovil právny záver, že na základe doložených dôkazov (čl. 78, 79) nedošlo k účinnému prevzatiu dlhu v zmysle cit. ustanovení.

Záložné právo ako akcesorické právo slúži na zabezpečenie pohľadávky veriteľa tým, že, ak dlžník nesplní svoj záväzok včas a riadne, záložný veriteľ je oprávnený uspokojiť svoju pohľadávku vrátane jej príslušenstva z predmetu záložného práva, t. j. zo zálohu.

Vo vzťahu k zabezpečovanému záväzku má záložné právo povahu akcesorického záväzku, t. j., ak k vzniku k hlavnému záväzku nedôjde, nemôže dôjsť ani k vzniku akcesorického záväzku. Je nesporné, že peňažné prostriedky úverovým veriteľom neboli poskytnuté v zmysle zmluvných podmienok v prospech úverového dlžníka, t. j. záväzok z úverovej zmluvy nevznikol.

K dodatočnému vzniku záväzku z úverovej zmluvy už nemôže dôjsť vzhľadom na to, že úverový dlžník – Š. K., so sídlom v Košiciach, ako právnická osoba (zruženie občanov zriadené podľa zák. č.

83/1990Zb.) zanikol dňa 22. 10 .2004 ex offo, výmazom z registra občianskych združení Ministerstva vnútra SR, sekcia verejnej správy bez právneho nástupcu, resp. bez zlúčenia s iným združením.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p., a keďže úspešný žalobca si neuplatnil žiadne trovy konania, neboli mu priznané.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v sume 663, 87Eur (20 000 Sk zaplatený súdny poplatok za dovolanie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 16. decembra 2009

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.